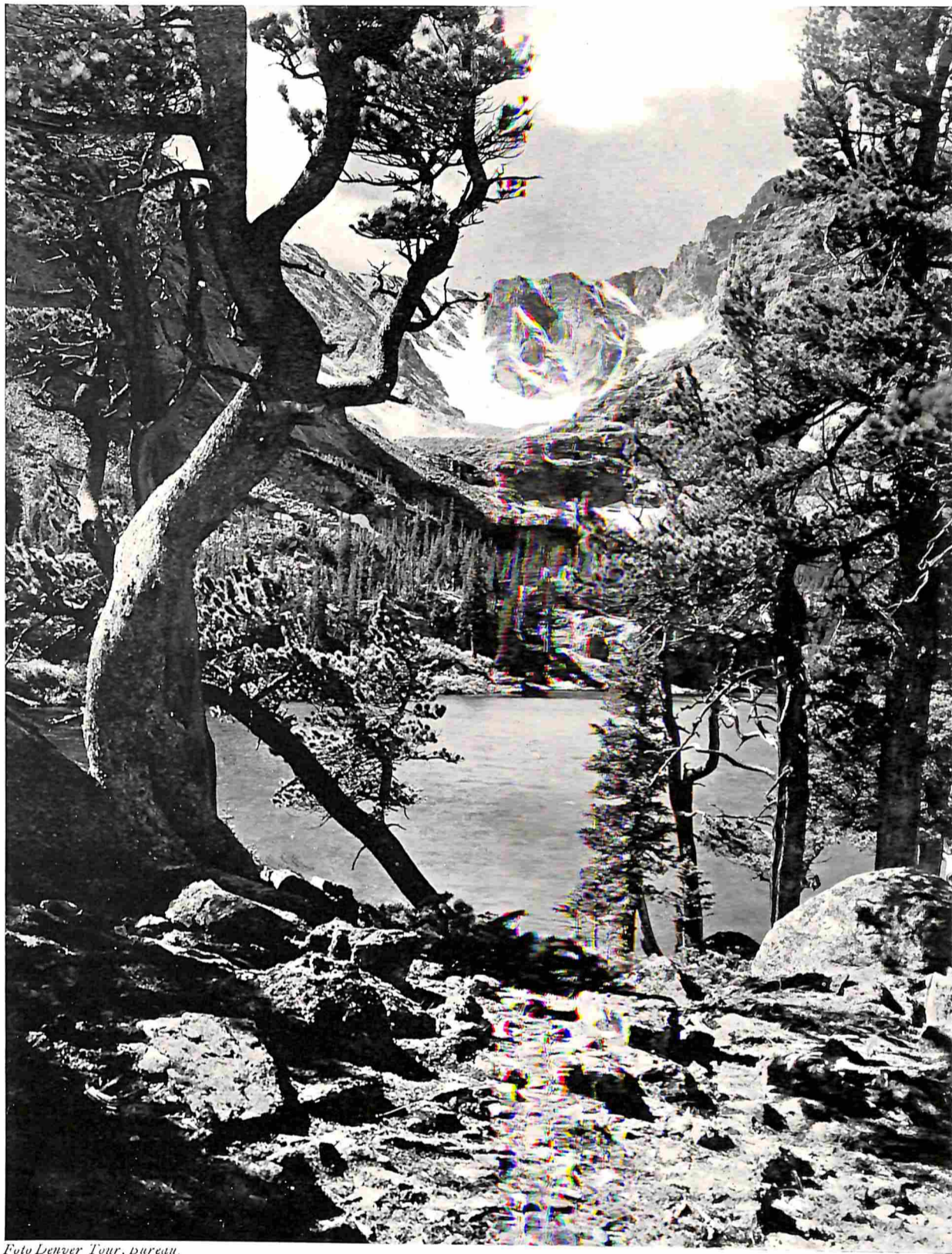

BUITEN

20^e JAARGANG N°. 31.

ZATERDAG 31 JULI 1926.

Foto Denver Tour. bureau.

DE AMERIKAANSCH E NATUURMONUMENTEN. HET VALE MEER EN TAYLOR
GLETSCHER IN HET ROCKY MOUNTAIN NATIONAL PARK (COLORADO).

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

MEVROUW MARIANNE (2), DOOR M. C. VAN ZEGGELEN	BLZ. 362
DE AMERIKAANSCHEN NATUURMONUMENTEN (GEÏLL.), DOOR F. S. BOSMAN.	BLZ. 361, 364—367
GOEDE KLIMATEN, DOOR B. L. KRUYNE	BLZ. 365
IETS OVER KOFFIE EN KOFFIEHUIZEN, DOOR J. SCHUITEMAKER CZ.	BLZ. 367
IN DE HOLLANDSCHE DUINEN (GEÏLL.), DOOR N. T.	BLZ. 368—370
DE HELDEN, DOOR E. G. VAN BOLHUIS.	BLZ. 370
DE SCHOTSCHEN KERK TE ROTTERDAM, DOOR Dr. E. WIERSUM	BLZ. 370
KONINGEN IN BALLINGSCHAP, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (27)	BLZ. 370
HAVENGEZICHT TE HARLINGEN (ILLUSTRATIE) . .	BLZ. 372

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

MEVROUW MARIANNE

DOOR

2) M. C. VAN ZEGGELEN.

„A!”, zeide Anton's stem zacht — „toen kwam Bas!”
„Hij heeft David voorgesteld elkaars compagnon te worden. Vroeger had van Aalten, de oude heer van Aalten, de vader van Jan, dien je ook nog wel gekend hebt, hetzelfde aan David voorgesteld, maar dat had hij geweigerd en toen nu Bas het vroeg, was ik bang . . . .”

„Was je bang?” herhaalde Anton.

„Dat hij weer zou weigeren, want je weet niet hoe naar David er eigenlijk aan toe was. Hij heeft jaren van diepe melancholie gehad na Louise's dood”.

„En jij hebt hem daaruit gehaald, Marianne?”

„Ik? — ik poogde 't, maar Bas is 't gelukt”.

„Door jou?”

„Door mij? je meent door ons huwelijk? Misschien heeft het er toe bijgedragen — ik weet 't niet. Eerst zijn zij compagnons geworden en later pas is het tusschen Bas en mij iets geworden”.

„Je bent toch alweer de redster van David geworden. Zoo'n zuster heeft niet iedereen, Marianne. Je verdient . . . dat je gelukkig bent, heel gelukkig en . . . enne . . . jullie hebt geen kinderen?”

Marianne's hand tastte weer naar het Chineesje op de tafel — maar zich bedenkend zette zij 't weer neer.

„Nee, daar doen we nog niet aan. Weet je dat Tom en Truus . . . je kent ze toch?”

„Welzeker, je andere broer, de jongere, met een anderen naam en dat blonde schilderesje!”

„Ja, Tom Corver en Truus, ze hebben een snoep van een jongen. Vijf jaar is hij nu. Hij is bijna ons kind. Wij zijn allemaal even dol op hem.”

„En is 't verder bij je thuis nog hetzelfde? Leeft je oude Grootmama Hoogland nog, die David zoo bestrafte omdat hij zich bij de jonge literatoren had geschakeld?”

„Grootmama? Zij is zes en tachtig en zij leeft nog met alles mee. Ik ga juist straks naar haar toe. Ik blijf bij haar eten. Je weet 't al dat Bas op reis is, naar Engeland, en David moet vanmiddag pleiten. Hij komt ook bij Grootmama eten. Mijn vader is goddank weer de oude. Weet je dat hij een bundel novellen heeft uitgegeven? Hij is weer alleen met moeder en die inspireert hem. Ik ben er zoo blij om”.

„Je moeder, ja haar zou ik nog wel eens willen zien, je aardige spiritueele moeder”.

„Wat belet je, Anton? Ga er een visite brengen. Maar als moeder thuis is. Zij is nu in Haarlem op Klein Hove bij mijn grootouders. Dat zijn onze jonge oudjes”.

„Ik zal geen gelegenheid meer hebben je ouders op te zoeken, Marianne — ik heb 't je nog niet gezegd, ik kwam afscheid nemen”.

„Afscheid? Waar ga je heen?”

„Naar Indië”.

„En, dat zeg je nu eerst!”

„Er was zooveel belangrijkers te vertellen en te vragen, en al die vragen, Marianne, die me nu wel een beetje vrijpostig lijken, die had ik zeker niet durven doen als ik niet geweten had dat dit mijn eerste, maar ook m'n laatste bezoek zal zijn, tenminste voor langen tijd. Ik zal niet weerkeeren voor ik noodzakelijk naar Holland moet”.

„Ga je naar Indië!?” vroeg Marianne alweder. „Als advocaat?”

„Ja, ook als compagnon”.

„Hoe jammer nu, dat Bas en David er niet zijn. Je kunt toch wel eens terugkomen?”

„Onmogelijk, Marianne. Morgen ga ik al naar Marseille. De boot gaat Woensdag van daar.”

Ze stonden beiden tegelijk op. „Waarom”, vroeg Marianne ernstig, „waarom heb je zoo lang gewacht, Anton? Bijna zou 'k 't je kwalijk nemen”.

Anton had z'n hoed gegrepen.

„Moet ik dat nog zeggen, Marianne, begrijp je dat niet?”

„Nee, ik begrijp 't niet. Anton, ik begrijp 't niet. Heeft een van ons je ooit iets gedaan, je ooit beleedigd?”

Maar Anton had zich voor het groote schilderij van Bilders geplaatst, en, met zijn hoofd knikkend, zei hij nadenkend:

„Dat is een mooi bezit, Marianne. Je kende Bilders, niet-waar?”

„O ja”, zeide ze. „De schilders hebben me bedorven, toen ik trouwde. Maar uit Bas' huis zijn er ook schilderijen bij, daar, die prachtige kleine Israëls en die mooie Termeulen”.

„Daar heb ik zoeven al naar staan te kijken, voor je binnenkwam”, zei hij. „En zelf, werk je nog wel eens?”

„Heel weinig — 't huishouden en dan 't schrijfwerk, soms ook correcties voor Klank en Gedachte. Maar, 't laatste wat ik gedaan heb, hangt achter, hier”.

Hij volgde haar naar de iets smallere hooge achterkamer waar achter de breede serre de tuin, omringd door andere tuinen, groende.

„Je hebt een heerlijk licht huis, Marianne”.

„O ja”, zeide ze, „'t is hier wel naar onzen zin, we gaan er nooit vandaan”.

Nu stonden ze voor een groot sober gekleurd portret, dat boven het buffet hing. „Je vader”, zeide hij, „Dominé Hoogland. Uitstekend, Marianne —!”

Marianne vroeg zacht achter hem:

„Vindt je daar mijn hart ook niet in?”

Hij keerde zich naar haar toe, de twee kuiltjes deukten ondeugend in haar wangen, en zijn oogen glinsterden achter 't gouden lorgnetje.

„Ja! dáár zie ik je hart in. Dat heb je met je heele ziel, met al je liefde geschilderd”.

„Dat heb ik ook”, zeide ze.

„Ik ben blij dat ik tot afscheid je hart nog gezien heb, Marianne. Weet je wel, Mevrouw Marianne, dat ik eigenlijk nergens anders om kwam hier? Overmorgen ben ik op zee, en je zult me als een ouden heer terug zien. Ik gevoel me zoo'n beetje als iemand, die voor goed de gewone wereld vaarwel zegt. Mag ik daarom één ding zeggen en één ding vragen?”

Zij stonden tegenover elkander aan de zwaar gebeeldhouwde eettafel, toevallig ieder met de handen op het tafelblad voorover gebogen elkaar aanziend.

„Zeg het”, zeide Marianne zacht.

„Ik heb je zoo lief gehad . . . Mevrouw Marianne, daarom kwam ik niet”.

Marianne boog het hoofd. Ze voelde het gloeien op 'r wangen. Ze wist niet of het pijn deed, of vreugde gaf zooiets te hooren uitspreken.

„En ik wilde je vragen . . . Mevrouw Marianne — maar ik vraag een oprecht — antwoord. Ben je gelukkig met Bas?”

Ze sloeg snel haar donkere oogen op, ze richtte zich op, haar mond opende zich, maar ze sloot die weer, want het

was of de oogen achter de lorgnet haar doorboorden. Langzaam ging ze naar het raam en plotseling keerde ze zich om. Ze stond nu tegen het licht, het rossig bruine haar zag hij als een aureool om 'r hoofd.

„Ja”, zeide ze, „ik ben gelukkig met Bas, heel gelukkig”. Hij antwoordde niet, hij haalde diep adem en zeide zacht: „Nu ga ik maar, het wordt tijd”.

Zij ging naar hem toe, en stak haar hand uit. „Wij blijven toch vrienden? — ik . . . ik heb 't nooit geweten, Anton. Het is al lang geleden, niet waar? Zal je ons eens schrijven?”

Hij had haar hand weer losgelaten, en zeide haastig: „Zeker, ik zal mijn adres sturen, maar ik ga nu, 't is tijd”.

„Weet je wel”, zeide ze, opeens met een gewild vroolijk toontje, „dat er beneden nog een oude kennis van je is? Geesje, het dienstmeisje dat thuis bij ons was, die is met mij meegegaan, en herinnert zich je nog heel goed”.

„Nu niet, nu niet”, zeide hij, „ik kan nu niemand meer spreken. Ja, ik weet wel, Geesje, Marianne . . . laat me niet uit, doe dat niet. Ik zal naar 't raam zien.” Hij pakte haar hand en bracht die plotseling ernstig en langzaam naar zijn lippen. „Dag Mevrouw Marianne!”

Marianne was opeens te ontroerd om iets te zeggen. Zij drukte op het belletje bij 't buffet, opdat Annette, 't tweede meisje, meneer zou uitlaten.

Hij ging de deur uit en zij sloot die zacht achter hem. Ze legde de hand even op 'r oogen. Het was zoo vreemd geweest. Toen liep ze naar de groote voorkamer. Voor een der vensters ging ze staan. Ze zag hem oversteken naar de brug. Hij keerde zich om en lichtte zijn hoed, en zij wuifde met haar hand . . . En nog een oogenblik bleef ze staan voor het raam, turend op het donkere voorbij-vloeiende water achter de boomen, tot zij in de achterkamer beweging hoorde. Ja, 't was Geesje, zooals zij dacht. Geesje, de veertig-jarige ouderwetsch trouwe dienstmeid, die ze van kind af aan gekend had, die al 'r jonge meisjes geheimen geweten had en die haar nu gevolgd was als keukenmeid. Ze had de eenigszins schorre stem van dikke Gees lief en, ze hield van Gees, precies zooals Gees van haar hield. Ze konden moeilijk buiten elkander.

„Raad eens, Gees, wie daar geweest is?”

„Nou u 't zeit, Mevrouw”, en Gees zette de stapel bordjes, die ze in 't buffet wilde wegbergen, even op de tafel en ze plaatste haar handen in de zij. „Daar was daarnet iemand, die een stem had van van ouds. Iemand uit den jongen meneer z'n studententijd. He 'k 't geraaie?”

„Ja Gees, dat heb je. 't Was meneer de Rave”.

„De Rave. O, jés ja. Meneer Anton, die kleine bleeke. Och gosje ja, die altijd achter meneer, onze meneer nou, an kwam. Wel ja, zou ik niet wete! Hij was net eender van u gecharmeerd zal 'k maar zegge als meneer en die andere . . .”

Geesje nam den stapel bordjes en plaatste ze in het buffet. „En waarom heb u me niet effetjes geroepe? 'k Had 'm toch zoo graag es 'n hand gegeven . . .”

„Ik wou dat doen, Gees, maar hij wou 't absoluut niet. Ik moet je van hem groeten — ja heusch, dat zei hij. Maar de tijd ontbrak. Meneer kwam afscheid nemen. Hij gaat naar Indië”.

„Indië — da's heel ver!” zei Geesje, op den grond geknield voor 't buffet. „En nou vond meneer u heel alleen en vroeg ie niet naar uw broer en naar meneer?”

„Natuurlijk, Gees. Maar wat kon ik er aan doen. Zijn trein ging over een uur”.

„En dat meneer niet es eerder! Nou maar ik denk dat de jonge meneer 't zich aan zal trekken, hoor, da's zeker. Zoo'n goeie vrind! Gosje”, zei Gees, terwijl ze moeizaam opstond, „weet u nog wel Juffrouw, Mevrouw, dat ze u met z'n allen toen door den tuin gedragen hebben op die pormotiefuif van de jonge meneer? Toen de heele tuin met die lampions verlicht was? 'k Zie 't nog voor me of 't gisteren was. Al die engelen op 't grasperk, 't waren toch engelen, niet?”

„Goden en Godinnen van den Olympus”.

„O ja, van den Olympus — 'k herinner 't me nou, en meneer Floris, die was toen mooi! met zilver om z'n hoofd en zilver om z'n voeten! en later u in uw licht japonnetje boven op dien stoel — 't was net zoo mooi als in de comédie. Nou ben ik klaar. Wat vindt u nou, zullen we voor meneer dekken hier of zou de boot niet ankommen vanavond?”

„'t Beste is maar te dekken, Gees en de kachel aan te houden. 't Kan best zijn dat meneer nog voor den nacht thuis komt. Ik zal in alle geval zorgen voor tien uur thuis te zijn”.

„En denkt u er aan die gebrande amandeltjes mee te nemen, voor Leotje? 'k Heb ze expres voor 'm gemaakt. 'k Zal ze netjes inpakken”.

„'k Zal je lieveling maar mee helpen bederven, Gees, omdat jij 't bent”.

Mevrouw Marianne zag op de klok. Het was tijd zich te kleeden. Om half zes was het eten bij Grootmama en eerst moest ze nog even naar haar schoonzuster en kleinen Leonard.

Kleine Leonard perste zijn neusje plat tegen het venster om te zien of Tante Janne al aan kwam. Er was vreugde voor hem in 't vooruitzicht. Moeder had 't plan bedacht en 't zou zeker een even groote verrassing voor Tante zijn als voor hem.

„Wil je wel een meneer mee op de wandeling hebben?” zou Moeder zoo langs haar neus weg vragen.

En als Tante dan ja zei, natuurlijk zou ze ja zeggen! dan zouden ze allebei tegelijk roepen: „Hier is de meneer!” Eén, twee, drie, zou hij dan z'n jekker aantrekken, z'n muts opzetten. Klaar is Kees! en dan met Tante mee! 't Heerlijke was wel met Tante uit te gaan net precies of ie voor dezen keer haar jongetje was, maar 't allerheerlijkste, dat was de boodschap aan Vader op de drukkerij en misschien eventjes wachten en dan met vader weer naar huis.

„Daar is Tante Janne! daar is Tante!” schreeuwde hij, z'n wit gedrukt neusje van het venster nemend, zoodat er een vochtig plekje achterbleef dat zich even snel weer oploste als 't jongetje van den stoel geklommen was en nu bij de deur de blijde mare riep. Vóór de bel ging, was Annie 't dienstmeisje al onderricht en Moeder nam Leonardje bij de hand en wachtte met hem boven aan de trap.

„Stil, stil nu!” maande ze het trappelende jongetje, „Tante moet eerst boven komen!”

Tante Janne besteeg vlug de breede trap. Haar broer Corver bewoonde een bovenhuis op de Heeregracht, dus op niet te grooten afstand van de drukkerij, zoodat deze gemakkelijk door hem te bereiken was. Tom Corver was, niet-tegenstaande vele experimenten op hem beproefd, kreupel gebleven en ook de trappen van zijn huis getuigden van een goede keuze.

Tante Janne, de sleep van haar rok wat opnemend, stond nu boven bij Truus en Leonard, die dadelijk bewonderend over Tante's fluweel kostuum streek. Tante was voor hem de verpersoonlijking van mooi en lief, zij woonde in een mooi huis, zij had een mooien tuin, haar kleeren waren altijd mooi vond hij en . . . zijn neusje dook in het zakje dat Tante hem voorhield.

„Nou, wat zegt Leomannetje?”

„O! lekker”, juichte hij, „amandeltjes, Mammie!”

„Van Geesje”, zei Tante.

„Bedank Geesje wel van Leonard!” Tante voelde twee armen om haar schouders geslagen. Ze kreeg een nat zoentje op haar voile.

„Maar nou de verrassing!”

Mammie vertelde nu van de verrassing voor Tante, terwijl zij de groote voorkamer ingingen. Verwachtingsvol keken de oogen van Leonardje wat Tante zou antwoorden.

„Een meneer meê?” vroeg Tante, „ja, wat zal ik je zeggen, als 't geen al te ouwe meneer is dan mag hij mee!”

„'t Is een jonge, een heel jonge meneer!” danste Leonardje. O, hoe leuk, Tante liet zich toch maar eerst foppen, maar nu begreep zij. „Ben jij 't soms?” vroeg ze.

„Ja! ja!” Mammie deed nu ook mee met 't plezier. „Ik kan niet uit, weet je, vandaag, en ik wou zoo graag, dat 't mannetje een luchtje schepte, dan mag hij met vader mee terug komen!”

„Geef 't pakje maar mee”, zei Tante Janne. „Ik zal hem bij vader in de drukkerij bezorgen”, en terwijl Truus 't jongetje aankleedde, gleed het als een weldoend zonnestraaltje door haar heen, dat zij een reden had de drukkerij van haar Oom, Corvers compagnon, in te gaan, het oude bekorende terrein van hare jeugd. Als kind had ze er, heel voorzichtig altijd, tusschen de persen mogen loopen, ze ging aan Oom Piet's hand in de zetterij kijken bij den ouden Kromloop, die zijn naam eer aan deed, omdat hij toen al een oude gebogen man was en het prettigste plekje, dat bij den stoker van de groote machine, werd nog wel eens door haar bezocht, omdat de tuin van Dominé Hoogland toegang had tot dit machinekamertje, waar de stoker woonde, die bij zijn functie nog die van schoenlappen waarnam. (Wordt vervolgd).

HET SPRUCE TREE HOUSE IN HET MESA VERDE NATIONAL PARK.

De Amerikaanse Natuurmonumenten.

DE automobiel heeft niet alleen een snel en gemakkelijk vervoer in de groote steden mogelijk gemaakt; dit voertuig heeft er bovendien in hooge mate toe bijgedragen, dat voorheen onbereikbare deelen van het uitgestrekte Amerikaanse continent op een gemakkelijke en aangename wijze bezichtigd kunnen worden. Gold het een twintig jaren geleden als vanzelfsprekend, dat rijke Amerikanen een reis naar Europa en meer in het bijzonder naar Zwitserland maakten, in den laatsten tijd is men de schoonheden van het eigen land meer gaan waardeeren. De fenomenale ontwikkeling der automobiel-industrie, de aanleg van groote auto-wegen en een onder de leuze van „see America first” gevoerde campagne hebben niet nagelaten, elk hun deel bij te dragen tot deze grootere waardeering van de grootsche natuurpracht, welke binnen de grenzen der Unie gevonden wordt. ☒ De Amerikaanse Natuurmonumenten hebben van deze gewijzigde omstandigheden in hooge mate profijt getrokken; de statistiek toont aan, dat het aantal bezoekers van de 19 natuurmonumenten gestegen is van 198000 in 1910 tot 1,800.000 in 1925; het aantal automobielen, welke de poorten dezer National Parks binnenreden, steeg van 54.000 in 1918 tot 368.000 in 1925. Het wordt hoe langer hoe meer gebruikelijk, om in tenten te overnachten, teneinde zoo veel mogelijk van de frissche lucht te genieten en eens voor korten tijd geheel en al tot de natuur terug te keeren. Ook des winters neemt het bezoek sterk toe, evenals in Europa meer en meer de wintersport wordt beoefend. Van de 19 National Parks liggen er vier — het Grand Canyon, het Hawaii, het Hot Springs en het Platt natuurmonument — in streken, waar des winters een mild klimaat heerscht, zoodat zij voor liefhebbers van wintersport niet in aanmerking komen. Zij bieden den bewoner van het koude noorden en noordoosten der Unie integendeel de gelegenheid, de barre koude te ontvluchten. ☒ In de National Parks worden ver-

schillende wintersporten beoefend, zoodat men al van het Amerikaanse Zwitserland spreekt; in het Rocky Mountain National Park wordt zelfs onderricht gegeven in de ski-sport. ☒ Het is een eigenaardig verschijnsel, dat de dieren beseffen, dat deze natuurparken voor hen een veilig toevluchtsoord bieden. Bij den aanvang van het jachtseizoen zoeken de herten bijv. een toevlucht binnen de poorten dezer natuurmonumenten. Het vorige jaar daalden reeds in October duizenden elanden af van de bergen rondom het Yellowstone Park, daar boven op de bergen zware stormen woelen; de dieren zouden ongetwijfeld hun heil in de laagvlakte hebben moeten zoeken en ten offer zijn gevallen aan den jachtlust der menschen, indien het weer niet plotseling omgeslagen ware. Elk jaar moeten deze dieren in den winter een zwaren strijd om hun bestaan voeren; honderden verhongeren elken winter. Men heeft nu een vallei bestemd als toevluchtsoord voor de elanden gedurende de wintermaanden; hier worden groote hoeveelheden hooi bijeengebracht. Tot nu toe was het niet mogelijk, voldoende hooi bijeen te brengen voor de groote kudden uitgehongerde beesten. ☒ De studie der Natuur oefent een heilzamen invloed op den mensch uit, zelfs in die gevallen, waar een dieper inzicht in haar wonderen wordt verkregen door middel van beschrijvingen. De gelegenheid, in de natuurparken geboden, om het leven in zijn oer-staat waar te nemen, deed bij vele bezoekers het verlangen ontstaan, iets meer te weten omtrent geologie, omtrent de dieren- en plantenwereld en al die uitingen van het groote Leven, welke wij met den naam van Levende Natuur bestempelen. Men heeft in Amerika van deze gelegenheid gebruik gemaakt, om voordrachten te doen houden en cursussen op te richten in de National Parks. In het Yosemite National Park besloten onderwijzers, welke daar hun vacantiereizen afbrachten, een openlucht-cursus te geven over natu

☒ Hoewel deze natuurmonumenten als

National Parks worden aangeduid, denke men niet, met een park in de gewone beteekenis van het woord te doen te hebben: het zijn geen stukken gecultiveerd land met zachte grasvelden en kronkelende paden, zooals er overal in de wereld te vinden zijn. Het zijn integendeel uitgestrekte gebieden, waar de natuur en niet de mensch, de schoonheid heeft aangebracht. Men heeft slechts paden gebaad en wegen aangelegd, benevens enkele hotels gebouwd, om het publiek in staat te stellen, van de schoonheden der National Parks te genieten. De Regeering der Vereenigde Staten reserveerde in 1872 een gebied als Yellowstone National Park; sedert dien is men regelmatig voortgegaan met het aantal Natuurmonumenten uit te breiden, zoodat er thans 19 National Parks in de groote republiek gevonden worden, waarvan het Yellowstone Park met een oppervlakte van 3348 vierkante mijl het grootste is. In dit Yellowstone Park bevinden zich meer geysers dan in de rest der wereld tezamen; alleen de geysersvelden op IJsland of Nieuw-Zeeland kunnen eenigszins vergeleken worden met dit wereld-vermaarde natuurmonument. De Yosemite Vallei wordt erkend als een der schoonste valleien op aarde, terwijl er nergens een kloof wordt gevonden welke wat afmetingen en wonderbare kleuren van het gesteente betreft, in één adem genoemd zou kunnen worden met den Grand Canyon der Colorado Rivier. In het Sequoia National Park vindt men de oudste en hoogste boomen der wereld; de toppen van Mount Mc. Kinley in Alaska bereiken een hoogte van bijna 6000 Meter.

(Slot volgt).

F. S. BOSMAN.

GOEDE KLIMATEN.

DE verwachtingen van diegenen, die, hetzij voor hun genoegen, hetzij voor hun gezondheid, een „ideaal” klimaat opzoeken, worden dikwijls teleurgesteld. Veelal waren ze door eenzijdige lectuur, zelfs reclamelectuur, te hoog gespannen. Iedere schoonheid heeft haar gebreken, zoo ook het beste klimaat. Toch zijn er gezegende oorden. Tot deze hooren: . . . . .

☞ *In Europa:* De omstreken van het meer van Genève, de Zuidelijke dalen van Zwitserland, de streek der Italiaansche meren, aan den voet der Alpen, gedeeltelijk in Zwitserland, gedeeltelijk in Italië gelegen, de Côte d'Azur en de Riviera, welke door Genua, „La Superba”, in tweeën wordt gescheiden, n.l. de Riviera di Levante en de Riviera di Ponente, de kust van Italië aan de Tyrreense zee, voor zoover niet moerassig (Campanië), met de zoo schoone golf van Napels en de ervoor liggende eilanden Capri, Ischia en Procida, verder Elba, het eerste verbanningsoord van Napoleon, Corsica, waarvan evenwel de Oostkust, wegens daar heerschende malaria, niet gezond is, en de Noord- en Oostkust van Sicilië. Vermeldenswaard is nog de kust van de Quarnero, een baai van de Adriatische zee ten Oosten van het schiereiland Istrië, met het schoongelegen Abazzia, dikwijls met Nizza vergeleken. Deze paradijzen zijn dicht bij Holland gelegen en algemeen bekend. Doch dikwijls wordt vergeten dat de Föhn in Zwitserland soms genoeglijke dagen be-

Foto Jac. V. Hoyd.

WINTERGEZICHT IN HET YOSEMITE NATIONAL PARK.

derft, dat in het voorjaar het verblijf aan de Riviera door den Mistral en aan de kust van de N.-Adriatische Zee door de Bora, beide gure Noordenwinden, wel eens onaangenaam wordt gemaakt, het stof aan deze kusten gedurende den drogen zomer last veroorzaakt, en dat de Sirocco in Sicilië en Zuid-Italië dagen lang een drukkende hitte kan teweegbrengen. ☞ Een minder bekend land, ook minder bezocht, is Andalusië, waarvan de provincie Granada de bekoorlijkste landschappen van Spanje bevat en een der heerlijkste streken van Europa is. De Zuidkust, tot kaap De Gata, bezit een aangenaam kustklimaat. De Zuid-Oostkust is veel warmer en wordt herhaaldelijk bezocht door den gloedwind, de Solano of Samoem, welke allen plantengroei verschroeit. De Zuidkust van Andalusië wordt door de Sierra Nevada beschut tegen de ruwe Noordenwinden, zoodat bij Malaga katoen, suikerriet en bananen geteeld worden. Een eigenaardigheid van deze streken is de dubbele lente. De eigenlijke lente (voorjaarslente) begint eind Februari en duurt tot midden Mei, waarna de zomer intreedt, die ook hier de planten doet verdorren. De najaarsregens doen boomen en

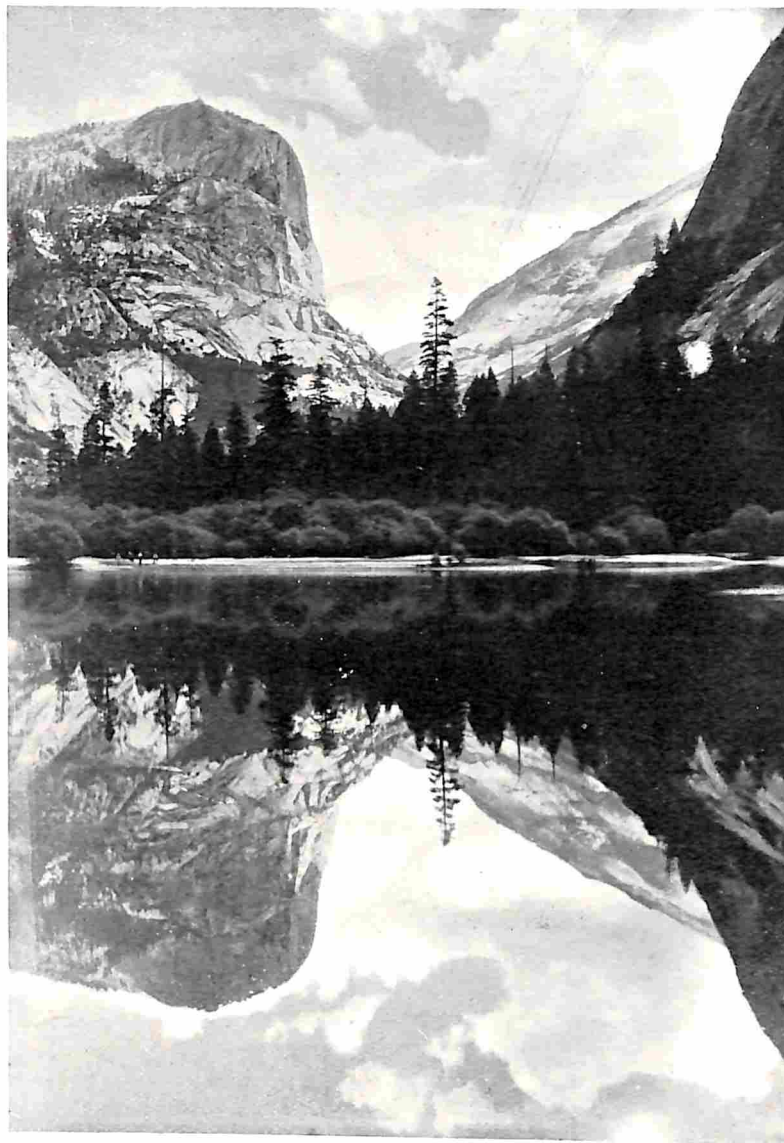

SE VALLEY IN HET RAINIER NATIONAL PARK.

planten voor de tweede maal uitloopen. Deze tweede lente gaat in een zachten winter over, in veel opzichten het aange naamste jaargetijde, waarin nog verscheidene boomen en planten bloeien. Er heerscht dus 8 maanden lente en 4 maanden zomer. De laatste is zeer warm. Aan de Zuidkust liggen Malaga en Almeria, die elkaar de eer bestrijden binnen hare muren de meest gracieuze vrouwen van Europa, tevens de lief talligste, te huisvesten. Verklaart dit gedeeltelijk de gunstige meening van toeristen over dit zonnige Zuidland? Of heeft ook de Malagawijn er iets mede te doen? Want wel kan men overal zoogenaamden Malaga drinken, doch de echte is alleen verkrijgbaar in Andalusie, vanwaar het gedeelte, dat niet ter plaatse geconsumeerd wordt, bijna uitsluitend naar Amerika wordt uitgevoerd. Moorsche oogen met lange wimpers, en vurige wijn, genoten in een gezellige patio, beïnvloeden allicht iemands meening. ☼ Ook de dalen van de Noordkust van Spanje hebben een uitmuntend klimaat, evenals de Balearen en Pithyusen, eilandengroepen in de Middellandsche Zee, welke aan Spanje hooren. ☼ Van de eilanden in den Atlantischen Oceaen zijn beroemd wegens hun klimaat: de tot Portugal behorende Azoren en Madeira, met een heerlijke subtropische natuur en overvloed van zonneschijn, alsook de tot Spanje behorende Canarische eilanden. Deze eilandengroepen behooren tot het utopische Atlantis, het land van de ondergaande zon, waar o.m. de Grieksche held Ulysses ten slotte zijn geluk vond. De schoone Penelope kon den rusteloozen zwerver niet boeien. Zijn laatste zwerftocht was met een vloot naar het Westen. Aangekomen op de Eilanden der Gelukzaligen, waar de zomer nimmer sterft en Zefyr, de zacht suizende, door Okeanos uitgezonden Westenwind, eeuwig ruischt, kwam de held tot rust. Voorts valt het eiland St. Helena te vermelden, dat als sanatorium dienst doet en bekend is door de tweede ballingschap van Napoleon. ☼ Het Oostelijk bekken der Middellandsche zee bevat verscheidene eilanden met een mild klimaat, als Zante (Zakynthos), Lemnos, welks vrouwen beroemd zijn wegens haar schoonheid, Lesbos (Mytilene), Chios, het vaderland van Homerus, Rhodos, alsook Kreta, doch de Sirocco doet op dit eiland soms de temperatuur tot 40° Celsius stijgen. Vele dezer eilanden bevatten een schat van oudheidkundige merkwaardigheden. ☼ Blijft over in Europa te vermelden de kust van het schiereiland De Krim, ten Zuiden van het Taurische Gebergte, de z.g. Russische Riviera, waarvan het klimaat evenwel niet valt te vergelijken met dat van de Italiaansche of Fransche Riviera, zoodat deze streek dan ook meer voor Rusland dan voor het overige Europa van belang is. . . . .

☼ *In Amerika:* De kuststrook van Californie tusschen Los Angeles en 40° NB. Hier bevindt zich de Amerikaansche Pacificke Riviera met de bloemenstad San Jose ('t Californische Nizza). Verder San Francisco, de mooigelegen badplaats Monterey met een weelderigen plantengroei, vooral in de tuinen van het hotel del Monte, en andere plaatsen. Tusschen de genoemde breedten is er aan de kust weinig verschil tusschen zomer- en wintertemperatuur. Benoorden 40°, om kaap Mendocino, is de kust nevelachtig, met veel regen en stormen. Het uiterste Zuiden is 's zomers te warm, evenals de vlakten van de San Joaquim en de Sacramento, achter

MIRROR-MEER IN HET YOSEMITE NATIONAL PARK.

het kustgebergte gelegen. ☼ Florida heeft zijn Atlantische Riviera, doch het klimaat is niet zoo goed als dat van de Californische kust. Ter illustratie diene, dat in Noord-Florida den 8 Februari 1895 4/5 van alle citrusboomen door vorst gedood werden. Op dien dag daalde de temperatuur tot 18° Fahrenheit beneden het vriespunt. ☼ De tot de Vereenigde Staten behorende Hawai eilanden hebben een heerlijk zacht klimaat, dat den beroemden schrijver Mark Twain in verrukking bracht. ☼ De Tierras Templada van Mexico tusschen 1000 en 2000 M. hoogte, welke gordel 2/3 van het land inneemt, heeft een heerlijk, gematigd klimaat. Cuernavaca, Cuautla, Chilpancingo, Orizaba, Xalapa, Oaxaca en Guadalajara, alle gelegen op het Zuidelijk gedeelte der hoogvlakte, buiten bereik van de gevreesde, uit Noord-Amerika overwaaierende koude „Northers”, zijn „des paradis terrestres, où on jouit d'un printemps perpétuel”, waartoe in niet geringe mate de voldoende besproeiing medewerkt. Waar het water

ontbreekt, veroorzaakt in den drogen of wintertijd het stof, dat fijn vulkanisch glas en puimsteen bevat, dikwijls oogziekten en longontstekingen. Stof is het groote nadeel van alle drogere klimaten; in de binnenlanden van Australie bevat het o.m. fijnverdeeld mica. ☼ De hoofdstad Mexico, reeds in de Tierras Frias (boven 2000 M.) gelegen, is niet gezond, doordat deze stad op modder gebouwd is, de temperatuursprongen, ook door de tot hier doordringende „Northers”, welke plotseling de thermometer tot beneden het vriespunt doen dalen, te groot zijn, en doordat het armere gedeelte der bevolking, grootendeels bestaande uit Indianen, veel te onhygiënisch leeft en zoodoende medewerkt tot verspreiding van ziekten. ☼ In Zuid-Amerika behooren gedeelten der hoogvlakten van de Cordilleras de los Andes in Peru, Bolivia en Venezuela tot de gezondste en mooiste streken der aarde. Lima, de hoofdstad van Peru, is een der schoonst gelegen en gezondste steden van Zuid-Amerika; Jauja, in hetzelfde land gelegen, heeft een verrukkelijk klimaat, waarvan gezegd wordt, dat het uitstekend voor longlijders is. In Bolivia genieten Sucre, in het dal van de Pilcomayo, Cochabamba in het dal van de Tapacari, en Sorata in het Soratadal van

een voortreffelijk lenteklimaat. Hetzelfde is het geval met Caracas, de hoofdstad van Venezuela. Deze streken worden nog weinig bezocht, doch verbetering der politieke en maatschappelijke toestanden zal hierin verandering brengen. Waarschijnlijk gaat Zuid-Amerika een betere toekomst tegemoet dan Afrika of Australie, daar de natuurlijke hulpbronnen buitengewoon rijk zijn: vruchtbare bodem, weinig woestijn, rijkdom aan edele en nuttige metalen en andere delfstoffen, onuitputtelijke wouden, welke bruikbaar hout leveren dan de Afrikaansche, enz. Het land bevat groote, tot diep in het binnenland bevaarbare rivieren, een voordeel, dat zoowel Zuid-Afrika als Australie missen. Zoo is de Amazone voor zeestoomers bevaarbaar tot Iquitos in Peru, d.w.z. over een afstand van ongeveer 3000 mijlen. Men kan van Londen tot Iquitos op éenzelfde boot doorreizen. ☼ Dat de binnenlanden van Australie veel minder rijk zijn dan die van Zuid-Amerika moge blijken uit het volgende. Een commissie is bezig geweest het plan van een spoorweglijn Noord-Zuid te bestudeeren. Bij het onderzoek verklaarde een farmer Elliot, gevestigd bij het toekomstige tracé, voor deze commissie, dat hij het

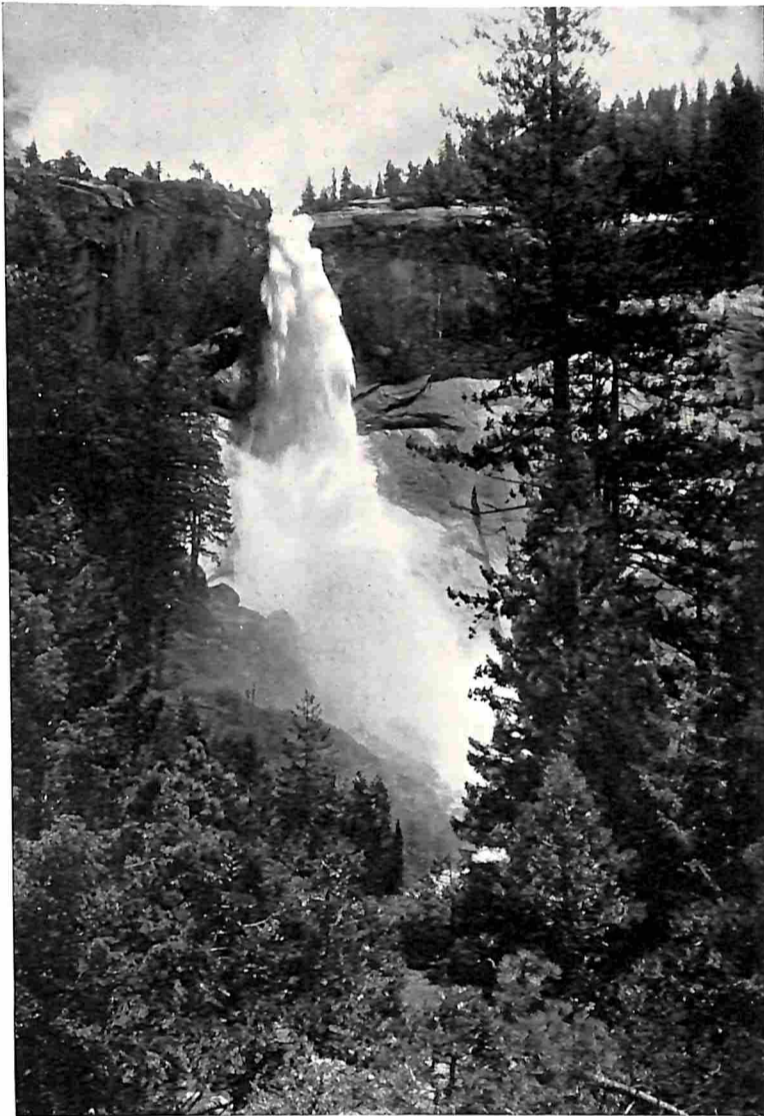

voor een boer in die streken noodig achtte niet minder dan 1000 vierkante mijlen grond te bezitten om een behoorlijk bestaan te hebben. — Zuid-Amerika, dat slechts een bevolking heeft van 56 millioen zielen, biedt nog plaats voor immigranten.

☞ *In Afrika:* In het Noorden Algiers, met prachtige ligging en heerlijk klimaat. Egypte heeft een beroemd winterklimaat, doch reeds in het voorjaar worden de toeristen verjaagd door de Khamsin, een onaangename woestijnwind, welke eind April tot Juni optreedt, de hitte ondraaglijk maakt en door zijn fijn stof oogziekten veroorzaakt. ☞ Het Kaapsche schiereiland met den Tafelberg is buitengewoon mooi. De ligging van Kaapstad doet in schoonheid niet voor die van Napels. Hier is een kust, mooier dan de Riviera, met een even blauwe zee, schilderachtige baaien en kapen, een grootschen achtergrond, een weelderigen plantengroei en een overvloed van bloemen, een zonnig, droog klimaat, dat niet wispelturig is en dus niet te-
leurstelt. Ambrose Pratt, die weinig goeds van Zuid-Afrika zegt, moet toegeven, dat men van uit de diepe vensters van Grooteschuur, de vroegere buitenplaats, van Rhodes, door dezen vermaakt aan den eersten minister van Zuid-Afrika, het uitzicht heeft op een tafereel, zoo liefelijk en tevens zoo grootsch, dat het in geen van de vijf continenten zijn wedergade vindt. ☞ Van Tafelbaai tot de grens van Natal heeft de kust een warmgematigd en gezond klimaat. Vooral dat van Port Elizabeth wordt geroemd. De laagste waargenomen temperatuur is hier 41.5° Fahrenheit. Kapok, het Zuid-Afrikaansch voor sneeuw, is onbekend op de kust van Zuid-Afrika. ☞ De kust van Natal is subtropisch. In de palmenlaan van den botanischen tuin te Durban waant men zich in de tropen. De laagste waargenomen temperatuur te Durban is 42.3° Fahrenheit. Tot den mond van de Tugela is deze kust gezond; verder Noordwaarts komt malaria voor en heerscht een meer tropisch klimaat. ☞ Durban is de belangrijkste badplaats (het Brighton) van Zuid-Afrika. Het seizoen is in den winter. Dank zij den warmen Agulhasstroom is het zee-water altijd voldoende warm en komt het herhaaldelijk voor, dat het in het aangenaam is, er buiten, alleen gekleed in badcostuum, frischjes. Voor de kinderen zijn er groote, kniediepe, vijvers, waarvan de bodem uit schoon wit zand bestaat, terwijl door middel van roosters deze vijvers van stroomend, kristalhelder zeewater worden voorzien. De Agulhasstroom stuwt het warme water tot het Kaapsche schiereiland, waardoor het water aan de Oostzijde hiervan, te Muizenberg en Kalkbaai, 10° à 12° warmer is dan dat aan de Westzijde, bij Seapoint, waar de Benguelastroom koud water aanvoert. De afstand tusschen de Oost- en Westzijde bedraagt slechts enkele mijlen. ☞ Het binnenland van Zuid-Afrika heeft een meer continentaal klimaat, met warme zomers en koude winters. De champagneatmosfeer van de hoogvlakte, tot in Rhodesië, is beroemd, doch het land wordt veel door typhus en rheumatiek bezocht. Ook op de hoogvlakte van Zuid-Afrika is het stof, vooral in September, een ware plaag. ☞ In een Januarinumnummer van de Wetenschappelijke Bladen (1922) wordt uit het gemiddelde sterftcijfer van Johannesburg en Mexico (stad), 37.6 per mille, de conclusie getrokken, dat tropische hooglanden in geen geval zoo gezond zijn, als

men gewoonlijk veronderstelt. Onder *Amerika* is reeds duidelijk gemaakt, dat de hoofdstad Mexico niet gezond is. In Johannesburg is het mijnbedrijf allesoverwendend en de mijnwerkerstering eischt op weinig plaatsen ter wereld zooveel slachtoffers als juist in de Randmijnen. Ook in Johannesburg leeft het armere gedeelte der bevolking, grotendeels bestaande uit Kaffers, onhygiënisch. De keuze van Mexico en Johannesburg, om aan te toonen dat tropische hooglanden minder gezond zijn dan men gewoonlijk denkt, is dus wel bijzonder ongelukkig. ☞ Ook de bovenlanden van Madagascar hebben een heerlijk klimaat. . . . . ☞ *In Australië:* De Zuidkust van West-Australië (Albany b.v.) heeft een zachte en regelmatigere klimaat dan Italië. Daar het grootste gedeelte van de bevolking aan de Oostzijde van het continent woont en ook deze, wat betreft klimaat, niet slecht bedeed is, treedt dit Kurort, zijnde te afgelegen, niet op den voorgrond. ☞ Het klimaat van Nieuw-Zeeland is bijzonder gunstig. De bewoners zijn ervan overtuigd dat ze wonen „in God's own country, where God's own climate rules". De natuur is op veel plaatsen die van een sprookjesland. Het Zuid-eiland bezit fjorden, welke mooi zijn als die van Noorwegen. Een merkwaardig en indrukwekkend natuurverschijnsel zijn de geysers, waarvan de Waimangu het water opspuit tot 3 maal de hoogte van den Utrechtschen dom. Auckland is zoo mooi gelegen en heeft zulk een aangenaam klimaat, dat men er ongaarne afscheid van neemt . . . . . ☞ *In Azië:* Het geheel continentaal en in het Zuiden Tropisch. Zelfs Japan, met uitzondering van Formosa en de Rioe-Kioe eilanden, bezit geen mild, maritiem klimaat. Wel de eilanden in de tropen, welke dan ook in de hooglanden van Ceylon, Java, Sumatra, Celebes enz. enkele aardsche paradijzen bezitten, waaronder Kandy (Ceylon) en de Preanger hoogvlakte (Java). Vooral de laatste heeft wegens haar uitgestrektheid (2/3 van Holland) een groote toekomst als centrum van intellect, opvoeding en bestuur van den gordel van smaragd. Dit is de natuurlijke bestemming dezer hoogvlakte.

B. L. KRUYNE.

DE NEVADA-WATERVALLEN IN DE YOSEMITE VALLEI (CALIFORNIË).

men gewoonlijk veronderstelt. Onder *Amerika* is reeds duidelijk gemaakt, dat de hoofdstad Mexico niet gezond is. In Johannesburg is het mijnbedrijf allesoverwendend en de mijnwerkerstering eischt op weinig plaatsen ter wereld zooveel slachtoffers als juist in de Randmijnen. Ook in Johannesburg leeft het armere gedeelte der bevolking, grotendeels bestaande uit Kaffers, onhygiënisch. De keuze van Mexico en Johannesburg, om aan te toonen dat tropische hooglanden minder gezond zijn dan men gewoonlijk denkt, is dus wel bijzonder ongelukkig. ☞ Ook de bovenlanden van Madagascar hebben een heerlijk klimaat. . . . . ☞ *In Australië:* De Zuidkust van West-Australië (Albany b.v.) heeft een zachte en regelmatigere klimaat dan Italië. Daar het grootste gedeelte van de bevolking aan de Oostzijde van het continent woont en ook deze, wat betreft klimaat, niet slecht bedeed is, treedt dit Kurort, zijnde te afgelegen, niet op den voorgrond. ☞ Het klimaat van Nieuw-Zeeland is bijzonder gunstig. De bewoners zijn ervan overtuigd dat ze wonen „in God's own country, where God's own climate rules". De natuur is op veel plaatsen die van een sprookjesland. Het Zuid-eiland bezit fjorden, welke mooi zijn als die van Noorwegen. Een merkwaardig en indrukwekkend natuurverschijnsel zijn de geysers, waarvan de Waimangu het water opspuit tot 3 maal de hoogte van den Utrechtschen dom. Auckland is zoo mooi gelegen en heeft zulk een aangenaam klimaat, dat men er ongaarne afscheid van neemt . . . . . ☞ *In Azië:* Het geheel continentaal en in het Zuiden Tropisch. Zelfs Japan, met uitzondering van Formosa en de Rioe-Kioe eilanden, bezit geen mild, maritiem klimaat. Wel de eilanden in de tropen, welke dan ook in de hooglanden van Ceylon, Java, Sumatra, Celebes enz. enkele aardsche paradijzen bezitten, waaronder Kandy (Ceylon) en de Preanger hoogvlakte (Java). Vooral de laatste heeft wegens haar uitgestrektheid (2/3 van Holland) een groote toekomst als centrum van intellect, opvoeding en bestuur van den gordel van smaragd. Dit is de natuurlijke bestemming dezer hoogvlakte.

Iets over Koffie en Koffiehuizen.

V ELE jaren geleden was er eens, volgens de legende, een herder, die een troep schapen hoedde en die met verbazing zag, dat zijn beesten tegen den nacht, in plaats van zich ter ruste te leggen, in den maneschijn vroolijk gingen dansen. Hij vertelde dat den volgenden morgen aan den prior van een naburig klooster. Deze onderstelde, dat de brave beesten iets bizonders gegeten of gedronken hadden, en inderdaad, de prior en de herder vonden een boompje, waarvan het vee de vruchtjes had afgegraasd. De monniken gingen toen, op last van den prior, van andere dergelijke boompjes de vruchten verzamelen en met water koken. Toen ze het kooksel hadden gedronken, gevoelden ook zij zich bijzonder opgewekt en vroolijk te moede. Na dien tijd kregen alle monniken, die 's nachts moesten waken en bidden, den nieuwen drank te drinken, die zoo'n uitnemenden invloed op hun geest bleek uit te oefenen. Het duurde niet lang of er kwamen kooplieden, die voordeel zagen in den handel van het nieuw ontdekte product en zóó ontstond de later over

de gansche wereld verbreide koffiehandel. Waar de naam precies vandaan komt, schijnt niet bekend, maar de Fransche schrijver Herbelot vermeldt, dat het Arabische woord *Cahuah* de naam is van velerlei soorten van drank. Als de legende op waarheid is gegrond, dan zou dus de prior (wiens naam niet bekend is) de koffie hebben uitgevonden, nadat de vroolijk blattende en dansende schaapjes hem op het idee hadden gebracht. De Turken beweren echter, dat de koffie geen Christelijke maar een Mohammedaansche uitvinding is. Zij, en ook de Arabieren, hebben de grootste vereering voor de koffie en ze kunnen zich den hemel niet voorstellen zonder koffieboomen. Door tallooze schrijvers is de lof der koffie bezongen, in proza en in poëzie. Een van die lofredenaars zoekt het gebruik van de koffie zelfs in de overoude tijden en hij beweert, dat Ezaü zijn eerstgeboorterecht niet aan zijn broeder Jacob heeft verkocht voor een schotel linzensoep (Genesis XXV : 34) maar voor een bakje koffie. Hoe de koffie als volksdrank in den loop der eeuwen over de aarde verbreid werd, kan hier natuurlijk niet uitvoerig worden vermeld. Geheel zonder tegenstand ging het niet en onder Mohammedaansche wetsgeleerden b.v. waren er verscheidenen, die het gebruik van koffie veroordeelden als strijdig met den Koran. Maar toen twee aanzienlijke Mufti's (hoogwaardigheidsbekleeders) er den smaak van beet kregen, werd hun voorbeeld weldra algemeen gevolgd in Egypte, en de koffie had het pleit gewonnen. Bij de verovering van Egypte door de Turken kwam de koffie ook bij dezen in gebruik (1518). Het was in 1554, dat in Konstantinopel het eerste koffiehuis werd gebouwd. Maar ook onder de Turken ontstond verdeeldheid over de kwestie of de Koran het gebruik van koffie toeliet of niet. De tegenstanders wonnen aanvankelijk het pleit. Maar, toen een geleerde Turk in een geschrift bewees, dat de Koran de koffie niet verbood, werd de drank toegestaan, en de geneesheeren, die het gebruik er van hadden afgeraden, werden ter dood gemarteld. Een groot aantal koffiehuisen kwam nu in Konstantinopel en ze werden zeer druk door de geloovigen bezocht. Hoe meer deze echter in de koffiehuisen kwamen, des te minder bezochten ze de moskees. Bovendien werden de koffiehuisen verzamelplaatsen van ontevreden en met de regeering, tooneelen van oproer en tweedracht. De sultan nam nu eenvoudig den radicalen maatregel om alle koffiehuisen niet alleen te sluiten, maar ook met den grond gelijk te maken. Bovendien werd aan alle Muzelmannen het gebruik van koffie ontzegd. Ze konden hun geliefden drank echter niet meer missen en slurpten het zwarte vocht, tegen het strenge verbod in, in allerlei schuilhoeken heimelijk op. Later werd het verbod maar weer opgeheven en er kwamen weer tal van koffiehuisen. In ons land was nog in 't laatst der 16e eeuw de koffie slechts bij enkele kruidkundigen bekend. Op oude inventarissen kwam nog nergens koffiegereedschap voor. Eerst in 't laatst der 17e eeuw liet Joh. van Hoorn, directeur generaal van Oost-Indië, op verzoek van Nicolaas Witsen, burgemeester van Amsterdam en bewindhebber der O. I. C., den koffieboom uit Arabië overbrengen naar Java. De kruidtuinen van Amsterdam en Leiden kregen nu een koffieboompje in hun bezit. De kweekerijen bij Batavia werden alle door een aardbeving verwoest, maar in 1718 liet Hendrik Zwaarddekroon, gouverneur-generaal, nieuwe boomen uit Arabië komen. Later werden ook in Cheribon en Amboina koffieplantages aangelegd. Meer en meer kwam de koffie als volksdrank in ons land in gebruik. Ze werd in blikken, tinnen of in koperen tuitkannen, die van binnen vertind waren, gekookt. De gewoonte was, ze zoo heet als het mogelijk was, op te drinken, met suiker of honing. Ook werd ze wel in een pint zoete melk gekookt, soms vermengd met nagelen, kaneel en suiker. Door den thesaurier-generaal Hop in den Haag, die buitengewoon aan den koffiesmaak gehecht was, werden de Haagsche hopjes uitgevonden. De geneesheeren waren meestal zeer vóór 't gebruik van koffie. Dr. Bontekoe roemde haar als geneesmiddel tegen scheurbuik, keelontsteking, koliek, podagra, kwade gal, stinkenden adem, roode oogen enz. Weldra verzezen in Engeland en Frankrijk zoowel als in ons land overal in de steden koffiehuisen. Eerst werd er niets anders dan koffie geschonken.

Ze werden de verzamelplaatsen van voornamen en geleerden, die er hun „collegies" hielden. In Utrecht verzocht de Italiaan Lucio Roselli in 1706 aan den magistraat om of een leerstoel in de Theologie of een „koffijhuis" te mogen oprichten. Het laatste werd hem toegestaan. Het Café Italien werd druk bezocht door de aanzienlijkste personen, prinsen en andere adellijken, die dagelijks met hun prachtige karossen, door fraai opgetuigde paarden getrokken, kwamen aanrijden. Ten tijde van den actiehandel werden de koffiehuisen (waar men later wijn en likeuren ook kon drinken) het tooneel van dobbelzucht en ook van politieke woelingen. Berucht is het koffiehuis *Quincampoix* in de Kalverstraat te Amsterdam, waar groote fortuinen door de dobbelzucht, die velen bezielde, verloren gingen.

J. SCHUITEMAKER Cz.

In de Hollandsche Duinen.

WAAR de wind in de duinen zijn invloed doet gelden, daar wordt het landschap van een heerlijk grillige wildheid. Dezelfde wind die de duinen eens heeft opgeworpen, doet nu overal zijn best om ze weer af te breken en in zijn strijd tegen de planten, die elk stukje grond hardnekkig tegen hem verdedigen, werkt hij mee om aan het duinlandschap die groote bekoring te geven van ontombare woestheid. Zie eens naar de dennen van Meijendal, de buitenste, aan den rand van het bosch, hebben hun heele leven in den vrijen zeewind gestaan en zijn knoestig krom gegroeid, de kroon van deze strijders, als we nog van een kroon kunnen spreken, is met den wind meegegroeid en hangt als een wapperende lap opzij. De boomen zijn niet groot, maar zeer zeker verbazend oud en ik kan me niet voorstellen dat ook deze boomen, die jaren en jaren lang de Noordwesters van onze kusten met hun striemende sneeuw- en hagelbuien getrotseerd hebben, eens zullen moeten vallen en plaats zullen moeten maken voor hun soortgenooten, even grillig en taai. Ze bieden beschutting aan het bosch dat achter hen ligt en de mooiste dank hiervoor is wel, dat in den avond de lijster, die in dat bosch woont, zijn ontstuimig lied komt zingen in een van die oude dennen, zijn kameraden die zijn woonplaats tegen den wind verdedigen. Het bosch er achter is van een heimzinnige schoonheid; tusschen de hooge, dikke dennen waar torenvalk en ekster hun bijkans ongenaakbaar nest hebben en waar de specht zijn mierenhoopen komt inspecteren, slingeren smalle zandpaadjes, waar de schaduwen over de karresporen huppelen. Het spreekt vanzelf dat alle plekken in 't duin bij de weinige menschen, die geregeld de duinen bezoeken en er zomer en winter in rondzwerven, hun afzonderlijke namen hebben: we spreken van het Sijzenbosch en het Rozendal, van Himalaya, jonge-Grielenbosch en Tibet. Tibet is een van de beroemde gebieden in ons Meijendal, klein in werkelijkheid, maar voor ons oneindig groot en oneindig rijk, met altijd wisselende landschappen. Bijzonder mooi is het er op zonnige voorjaarsdagen, in April of Mei, den tijd van de mooie luchten. De geweldige combinatie van zon en wolken toovert de boeiendste kleurfonkelingen boven de blinkende duinen. Hier zijn het vooral helm en druipwilg, die den strijd met den wind voortzetten. In de groote „windketels", die diepe zandzeeën, hebben ze het allang moeten afleggen, daar heerschen door den schurende wind losgewoeld en storten naar beneden om in de zandkolk in de diepte hun graf te vinden. Het zand dat uit zoo'n windketel weggewaaid wordt, valt aan de zijzijde van het duin weer neer en overweldigt daar alle planten met een regen van fijn droog zand, dat alle planten en boomen begraaft, op één na, waaraan de duinbewoners, menschen zoowel als dieren, veel te danken hebben: de helm. Ik herinner me gehoord te hebben, dat een bekend Duitsch natuurvriend, een man die zijn duinen liefhad en begreep, altijd een aar van de helm op zijn hoed droeg, omdat hij aan die helm de duinen dankte, die hem zooveel intens geluk hadden geschonken. Maar de helm is het niet alleen, die

Foto_Tinbergen.

IN DE HOLLANDSCHE DUINEN. HET SPOOR VAN DEN WULP.

Foto Tinbergen.

IN DE HOLLANDSCHE DUINEN. „TIBET“.

zich verdienstelijk maakt, volmaakt is hij tegen het ver-
raderlijk verbond van zand en wind niet uitgerust. ☼ Om
het tegen deze twee vol te kunnen houden, zijn twee eigen-
schappen noodig: het vermogen om door zand heen te groeien,
wanneer de wind dit boven op een plant neerlegt en het ver-
mogen om zich in stand te houden als de wind de bodem
tusschen de wortels wegwaait. Het eerste kan de
helm verbazend goed, hij kan als 't noodig is heel
snel naar boven groeien, maar ondermijnt de wind
het zand onder hem, dan gaat hij te gronde.
Hiertegen is echter de kruipwilg weer gewapend,
maar die kan er weer niet tegen, begraven
te worden, zoodat hij bij overstuiving den
strijd moet opgeven. ☼ Tibet is daardoor
beroemd, omdat hier de stomme strijd ge-
streden wordt tusschen zand, wind, planten,
water en zon. Eindeloos duurt de strijd
voort en talloos zijn de vormen waarin Tibet
zich voordoet. In heete dagen, als de zon op
het zand brandt, is Tibet een echte zand-
woestijn, waar ongelooflijk hoge tempera-
turen kunnen heerschen, die men in ons land
niet zou verwachten. ☼ Als het stormt, is Tibet
haast ongenaakbaar. Het zand waait bij wolke
voort, van de verte uit is het een merkwaardig ge-
zicht, de stuivende duinen; voor iemand die ze alleen
bij rustigen zonneschijn kent, klinkt het ongelooflijk
dat deze duinen dan van kilometers afstand den
indruk maken alsof er groote witte rookwolken van-
daan warrelen. En toch is het zeker niet overdreven om
hier van huizen hoog te spreken, het zand waait boven de
toppen van de populieren uit, die in de aangrenzende val-
leien staan. Langzaam maar zeer zeker verzanden deze val-
leien dan ook, decimeter per decimeter schuift de zand-
tong voorwaarts en geen ander dan de helm zou in staat zijn dit te
bedwingen. ☼ In den winter is het er eenzaam, in Tibet.
Maar in 't voorjaar, in de tweede week van Maart, komt er
leven in. Dan komen de wulpen en die geven er den heelen
zomer een levendigheid en een vroolijkheid, zooals alleen de
wulpen dat kunnen. In 't voorjaar fluiten ze druk en uit-
bundig, altijd jodelend loopen en vliegen ze achter elkaar
aan, het lijkt dan of er een heel wulpenheer op de been is,
overal hooren we hun heerlijk gefluit en overal staan hun
prenten in 't zand. Op windstille dagen blijven die prenten
prachtig scherp in 't droge zand staan en zoo'n fijn spoor
van een vogelpoot temidden van het geribbelde zand, dat
tusschen de spaarzame helmplantjes doorslingert, is een
eenig stilleventje. Het is een aardig werk, om deze sporen te
teekenen of te fotografeeren, van allerlei vogels kan zoo-
doende een voetafdruk verzameld worden, van de meeuwen,
die op de hooge toppen op wacht staan, van de eksters en
kraaien om een konijnenkadaver, van de bergeend voor zijn
hol. Heb je een verzameling van vogelfoto's, zooals dat te-
genwoordig inplaats van eierverzamelingen een gewoonte
wordt, dan hoort het spoor er zeker bij. ☼ Als dat roepen
van de wulpen in April wat begint te bedaren, kunnen
we met een beetje geluk te zien krijgen hoe ze z.g. draai-
kuilen maken; met de borst worden ondiepe kuilen in den

zandbodem gedraaid, elk wulpenpaar bezit een reeks van die
draaikuilen. In één hiervan, dat wat beter afgewerkt wordt
met helm, komen de vier zeer groote groengrijze eieren te
liggen. ☼ Dan wordt het langzaam stiller in 't duin,
de wulpen zitten stil te broeden en tot het uitbundige roepen
en fluiten komen ze nu niet meer. Terwijl het wijfje broedt
houdt het mannetje de wacht en het gebeurt zelden dat hij
zijn stem weer laat hooren, alleen als hij in angst is over zijn
gezin vliegt hij luid klagend rond, maar zijn roep lijkt dan
niet meer op de lange forsche trillers van eerst. ☼ Er komt
een tijd dat hij het weer druk krijgt: tegen het oogenblik
dat de jongen uit het ei zullen kruipen. Dan schalt weer over-
al in 't duin zijn angstroep, eksters en kraaien zijn dan naast
de menschen zijn grootste vijanden en hij is geen oogenblik
rustig, zoolang er een van deze drie in de buurt is. ☼ De
jonge wulpjes, geel met bruin gevlekt en in 't bezit van een
paar belachelijk forsche pooten, waar ze enorm mee kunnen
rennen, blijven niet lang in 't nest. Ze loopen met de ouders
rond en verstoppen zich zoodra de ouders waarschuwen. Ze
drukken zich in 't zand tusschen de kruipwilgen en knap
degene die ze dan weet te vinden. Eigenlijk is dat minder
een kwestie van knapheid dan van een geoefend oog en een
taai geduld, om voetje voor voetje een valleetje af te zoeken,
waar de ouders ons met hun angstgeroep opmerkzaam op
hebben gemaakt. ☼ Totdat de jongen een paar weken oud
zijn, lappen we 't hem meestal nog wel om ze te vinden, ge-
tuige de foto, maar als ze grooter worden en het dons voor
veeren plaats gaat maken, dan is het werkelijk of ze onvind-
baar zijn geworden. Hoe ze zich dan weten te ver-
stoppen, ik weet het niet, en we schrijven het maar
aan het toeval toe, als we zoo'n halfwassen wulp
nog tegenkomen. ☼ De wulpen weten handig
partij te trekken van de enkele helmhellingen in
Tibet en er zich staande te houden. Toch zijn
ze niet de ware heerschers van het stuifduin:
dat zijn de zilvermeeuwen, die altijd in hun
blinkend witte pak op de hoogste toppen
staan uit te kijken. Zij bouwen hun nesten
op de meest woeste toppen en verdedigen
hun gezin moedig en onbesuisd tegen elken
indringer. Ze zijn alle vogels de baas, be-
halve de eksters. Als er één nestroover in 't
duin is, dan is het de ekster, die zelfs de nacht-
zwaluw en de boomleeuwerik van zijn eieren be-
rooft en voor de veel grootere zilvermeeuwen
totaal niet bang is. In de lucht is hij niet tegen
ze opgewassen, maar op den grond begint een meeuw
niets tegen een ekster en het komt niet zelden voor
dat de eksters brutaalweg de meeuweneieren leeg-
slurpen. De meeuwen loopen nog tot Augustus
met hun jongen rond, dan gaan ze zwerven langs het
Noordzeestrand en dan ligt Tibet weer eenzaam in de bran-
dende zon. ☼ Pas in het najaar, als de trekvogels overkomen,
komt er weer een korte periode van leven, want in de diepe
stuifkuilen staat dan nog al eens water en daar zijn dan de
meest verschillende vogels bijeen te zien. Maar dat
duurt niet lang, al gauw komt de winter en dan ligt Tibet

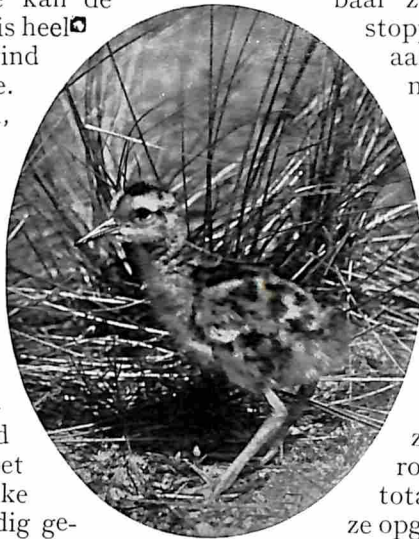
Foto Tinbergen.
JONGE WULP.

Foto Tinbergen.

EEN DER UITLOOPERS VAN „TIBET“.

eenzaam te wachten op het voorjaar als de wulpen weer vrolijkheid zullen komen brengen.

N. T.

DE HELDEN.

HECTOR, de held van Troje en Gajus Julius Caesar, die de Galliërs onderwierp, verhaalden elkander voor de zoveelste maal van hun kampen en overwinningen, en plotseling bloeide in beiden de lust op, nog eenmaal het tooneel van hun aardsche daden te aanschouwen. ☞ De Heer der Onderwereld verleende genadiglijk verlof en met gevleugelde voeten stegen ze op naar het rijk van den Dag. De wereld omtrokken ze van de Oostersche woestijnen tot de boorden van de zee in het Westen, ze zagen de donkere volken in de landen van de hooge zon en de blanke, die verder in het Noorden leefden. Broederlijk zweefden ze naast elkaar en spraken weinig. Een berggroep, een rivier, wekte nu bij den een, dan bij den ander een vage herkenning — van het oude bekende bleef in den loop der eeuwen zoo weinig over. ☞ Toen de zon uitgloeide in het wijde wereldwater, zetten de geesten zich neder op een heuvel en staarden over de landen naar de verre kim. Hun wijde mantels plooiden ze om zich heen en hun lippen bleven gesloten. ☞ Eindelijk zuchtte Hector, de zoon van Priamus — en schier toonloos klonk het, terwijl hij het spel van twee honden volgde, die op den naastbijen hof waren losgelaten: „Vriend, onze wereld bestaat niet meer, een nieuwe is verzezen met ongekende wonderdingen, al het oude is ons lang gevolgd”. „Zou dan niets meer aan ons herinneren, niets meer?” Caesar plooidde de ruime toga om zijn voeten. „Zouden al onze daden vergeten zijn, misschien wel onze namen . . .” ☞ „Hector, Caesar”. Een forsche stem scheurde den stillen avond open en schrikte de helden op. Dat was een menschenstem, een stem, die hun namen riep! Ze keken rond, niet begrijpend te zijn herkend, daar ze voor 't stoffelijke oog onzichtbaar waren. ☞ Een glimlachje zweefde om de lippen van Caesar als weer de stem hem riep, maar Hector legde zwaar de hand op zijn arm en wees, hoe de honden gehoorzaamden. „Onze namen, voor de honden, de honden”. ☞ Traag zweefden de geesten op, maar sneller, steeds sneller werd hun tocht, naar de donkere poorten van Hades. E. G. VAN BOLHUIS.

De Schotsche Kerk te Rotterdam.

REEDS van oudsher had Rotterdam drukke handelsbetrekkingen met Schotland, tengevolge waarvan vele Schotten zich in onze stad vestigden. Daar zij aanvankelijk geen eigen kerkgebouw hadden, werden hunne kinderen in de Gereformeerde kerk gedoopt, doch in 1640 wendden hunne voormannen zich tot gewestelijk en stedelijk bestuur om, evenals de Engelschen en Franschen, een eigen kerkgebouw en een eigen predikant te mogen hebben. Hierop werd gunstig beschikt; de Staten van Holland en de stad Rotterdam droegen bij in het traktement van den predikant Alexander Petrie, die den 30sten Augustus 1643 door den

Foto Tinbergen.

IN DE HOLLANDSCHE DUINEN. VERLATENHEID IN „TIBET”.

Schotschen predikant te Veere bevestigd werd. De stedelijke regeering schonk bovendien een vergaderplaats in de Wijnstraat en vier zilveren avondmaalsbekers voorzien van het stedelijk wapen. ☞ Deze vergaderplaats bleek echter spoedig te klein en toen in 1657 de Waalsche gemeente haar kerkje in de Lombardstraat, de oude St. Sebastiaanskapel, verlaten had, werd aan de Schotten dit

gebouw voor hunne godsdienstoefeningen toegestaan. ☞ Tot 1695 behielp men zich met dit kerkje, dat echter, daar de gemeente inmiddels tot bijna duizend zielen was aangegroeid, toen veel te klein was geworden. Bovendien was de ligging van het gebouw, in de binnenstad, voor de gemeentelieden niet gunstig. Deze woonden toch grootendeels in de buitenstad of aan den naar hen genoemden Schotschedijk, van de Breggesteeg tot het Vasteland, of op de schepen in de Leuvehaven. ☞ Het verzoekschrift om een ander bedehuis, door het Consistorie der Schotsche gemeente 12 Mei 1695 bij het stadsbestuur ingediend, had het gewenschte resultaat. Voor rekening der stad werd de op bladz. 371 afgebeelde nieuwe kerk op het Vasteland gebouwd. De eerste steen werd gelegd 13 December 1695, de inwijding had plaats 20 October 1697. ☞ Uit een inzameling onder de gemeentelieden was de arduinsteen van den voorgevel bekostigd, doch overigens had de stad ook zelfs het interieur grootendeels aangekleed: preekstoel, zitplaatsen, koperen kandelaars, bijbels waren voor hare rekening aangeschaft. Alleen de Admiraliteit op de Maze had een geschilderd glasvenster geschonken, waarop de namen en wapens van hare vijftien toenmalige leden waren afgebeeld (thans niet meer aanwezig). ☞ De wapens in den arduinsteenen voorgevel daarentegen werden weer door de stad aangebracht. Het waren die van de burgemeesters, Schepers, Du Bois, Van Teylingen en Van der Hoeven en van de fabriekmeesters Beyer en Steenlack. In den Franschen tijd werden deze wapens uitgehakt, doch voor enkele jaren zijn zij weer in eere hersteld. ☞ De kerk is „ruim en luchtig” gebouwd, het interieur naar „de Toskaansche orde”; zij wordt geschraagd door vier gemetselde kolommen, die met bogen aan de wanden verbonden zijn. De sierlijke preekstoel, die in 1735 den vroegeren verving, staat binnen het doophek aan de zuidzijde; daartegenover vindt men de banken voor de magistraat; aan de oostzijde bevinden zich gesloten banken, oorspronkelijk bestemd voor de kapiteins en stuurlieden der hier vertoevende koopvaardij-schepen. Het torentje op de kerk, waarin vroeger een luiklokhing, werd in 1829 grootendeels vernieuwd; de kerk zelf onderging groote herstellingen in 1837, 1849 en 1869.

Dr. E. WIERSUM.

KONINGEN IN BALLINGSCHAP

door CHARLES G. D. ROBERTS.

(Vervolg).

(27)

TOEN hij zijn les er in had, was het echter geen zingen, maar enkel instrumentale muziek, zooals Libby triomfantelijk proclameerde. Haar vader zwoer onmiddellijk dat hij zich door geen kanarie ter wereld liet overtroeven. Een paar weken later had hij het Jong reeds

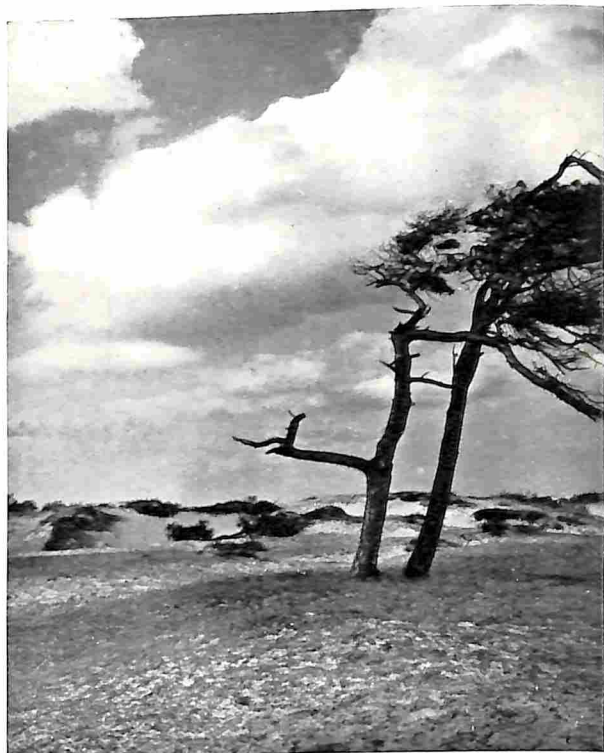

Foto Tinbergen.

IN DE HOLLANDSCHE DUINEN. KROMGEGROEIDE DENNEN IN MEYENDAL.

geleerd zijn snuit omhoog te steken en een langgerekt pijnlijk gesteun te doen hooren, terwijl hij voortging met de blikken tegen den emmer te slaan. Het was een zeldzame prestatie, die Toby de wijk deed nemen achter 't fornuis en daar vandaan naar zijn vriend deed kijken met smartelijke verbazing. Doch het noodzaakte Libby, die een eerlijk kind was, tegen haar vader te erkennen dat zij en haar gunsteling overwonnen waren. ☼ Al dien tijd groeide het Jong, zooals wellicht geen „Harbour”-zeehond van zijn ouderdom ooit gegroeid was. Toen de lente kwam kreeg hij kapitein Ephraim wat minder te zien; maar hij vond hiervoor eenige vergoeding in het feit dat de goede kapitein een onbeteekenend smal beekje had afgeleid naar zijn terrein, en een knus poeltje gegraven had achter in den tuin, zoodat het Jong zich daar nu in vertreden kon. Den heelen zomer door bleef hij groeien en was gelukkig, speelde met Toby, ergerde de gele kat, vermaakte Libby en gaf voedsel voor overdenking aan juffrouw Barnes bij haar breien. 's Winters haalde kapitein Ephraim de oude kunstjes weder op en leerde hem eenige nieuwe. Doch hij was nu zóó groot geworden, dat juffrouw Barnes begon te zeggen dat hij te veel ruimte innam. ☼ Als altijd was hij een toonbeeld van aanhanke-lijkheid en vriendelijkheid, niettegenstaande zijn geduchte kaken en nog geduchter tanden. Doch op zekeren dag, tegen de lente, bewees hij dat zijn vriendelijke aard niet zoover ging dat hij een vriend kon zien mishandelen. Het gebeurde als volgt. Toby, die 'n brutale kleine rekel was, had zich de vijandschap op den hals weten te halen van een kwaadaardigen mastiff die op een boerderij thuishoorde, op eenigen afstand van Eastport. Het was bekend dat hij reeds verscheidene kleinere honden gedood had; en wanneer hij dus het hek der Barnes passeerde en Toby zijn dreigementen toegromde, placht Toby zich te vergenoegen met een verachtelijk gegrom van de stoep af! ☼ Doch op zekeren morgen, toen de groote straat-hond voorbij kwam, achter de slee van zijn baas aan, was Toby toevallig in de buurt van het hek in de sneeuw bezig een kostbaar, begraven been weer op te graven. De groote hond sloop op zijn teenen naderbij en met één sprong was hij over 't hek. Toby had juist tijd om zijn ruigen kleinen kop op te heffen uit de sneeuw en zich snel om te keeren naar zijn aanvaller. Hij was moedig genoeg en er klonk niet de geringste vrees in den grom waarmee hij onder het groote lijf van zijn vijand schoot, en met veldheersbeleid zijn tanden zette in den dichtstbijzijnden achterpoot. Doch binnen een halve minuut zou het leven uit hem geschud zijn indien niet het Jong in dit kritieke oogenblik was komen aanfloppen om te zien naar 't wedervaren van zijn vriend. ☼ Zooals we reeds gezien hebben, vloeide het Jong letterlijk over van goede gezindheid jegens honden en katten en iedereen. Maar dat kwam omdat hij dacht dat ook zij allen vriendschappelijk gezind waren. Hij was verbaasd hier een hond te vinden die dit niet was. En toen opeens besepte hij dat er iets zeer ernstigs aan 't gebeuren was met zijn speelmakker. Zijn oogen namen een rooden glans aan en begonnen te schitteren, en met een geweldigen zet voorwaarts wierp hij zich op den vijand. Met die ontzaglijke snelheid van handeling die den zeehond een wegschietenden makreel kan doen opsnappen, greep hij den mastiff in den nek dicht achter de kaak. Zijn

tanden waren er op gebouwd het spartelen van den grootsten zalm te kunnen weerstaan, en zijn greep was die van een buldog — met dit verschil dat zijn tanden veel dieper doordrongen. ☼ De mastiff jankte, beet wild naar zijn vreemden tegenstander, en toen bevindend dat hij zóó werd vastgehouden dat hij met geen mogelijkheid houvast op hem kon krijgen, probeerde hij omhoog te springen en zodoende zijn vijand af te schudden. Doch het Jong hield hem onverbid-delijk neer, terwijl zijn lange tanden met iederen wrong dieper in het vleesch van den ander zonken. ☼ Het gevecht duurde zoo misschien een halve minuut, waarbij de woeste verwringingen van het drietal (want Toby had nog steeds den achterpoot van zijn vijand beet) de sneeuw tien voet in den omtrek omploegden en deed opstuiven. De sneeuw werd rood gevlekt — doch plotseling spoot er een vloed van purper over. De tanden van het Jong hadden door den grooten slagader in den hals van zijn tegenstander heengebeten. Reu- telend viel het dier opzij, slap en zonder zich verder te verweren, als een halfvolle zak met zemelen. ☼ Op dit oogenblik kwam de baas van den mastiff, die een beetje te laat bemerkte dat de hekjes verhangen waren, schreeuwend en vloekend over het hek heenklauteren, terwijl hij een knuppel zwaaide. Doch op hetzelfde oogenblik stormde kapitein Ephraim blootshoofds de keuken uit en ging voor den eigenaar van den verslagene staan. „Kalm maar an, Baiseley!” beval hij kortaf. Toen ging hij langzamer voort — „lawaaimaken geeft je niks. Die schooier van 'n hond van je is t'r mee begonnen. Die kwam hier op mijn erf om mijn eigen kleine tiek af te maken. En nou heeft ie z'n verdiende loon. En as 't Jong hier 't niet had gedaan, zou 'k 't zelf gedaan hebben. Begrepen?” ☼ Baiseley die net als zijn hond een laffe tyran was, was echter verstandig genoeg in te zien dat hij, als hij zoo doorging, aan 't kortste eind zou trekken, en dus werd hij al heel gauw kalmer. „Die hond van me, kapitein Ephraim, was 'n goeie hond, die 'n hoop geld waard was. Daar zul je me 'n bankie van vijftientig voor motte betale, kapitein, dan ben je d'r af”. „Dat zal ik je dan schuldig moeten blijven, Hank!

Foto C. Steenbergh.

DE SCHOTSCH KERK TE ROTTERDAM.

Misschien betaal 'k 't je nog wel es, as je wat minder leelijk ben dan je nou ben!” lachte kapitein Ephraim. Hij liet een doordringend gefluit door zijn tanden hooren. Direct kwam Toby, erg vuil, naar hem toe hinken. Het Jong liet zijn dooden vijand los en hief den kop op om zijn baas vragend aan te kijken. Zijn geheele voorkant zat vol bloed. „Ga je was-schen!” beval de kapitein terwijl hij een stokje opraapte en dit in den vijver wierp, die nu half vrij van ijs was. ☼ Het Jong flopte gehoorzaam weg om het stokje te appor-teeren, en Baiseley, onverstaanbare scheldwoorden mompelend, sjokte weg naar zijn slee.

DERDE HOOFDSTUK.

Tegen het einde van April kwam er een groote verandering in het lot van het Jong. In de eerste plaats voltrok zich deze verandering in de zaken van den kapitein. Bevorderd tot het bevel over een mooien schoener die op de kabeljauwvangst op de Groote Banken zou uitzeylen, verkocht hij zijn huisje te Eastport en verhuisde met zijn gezin naar Gloucester, Massachusetts. Terzelfder-

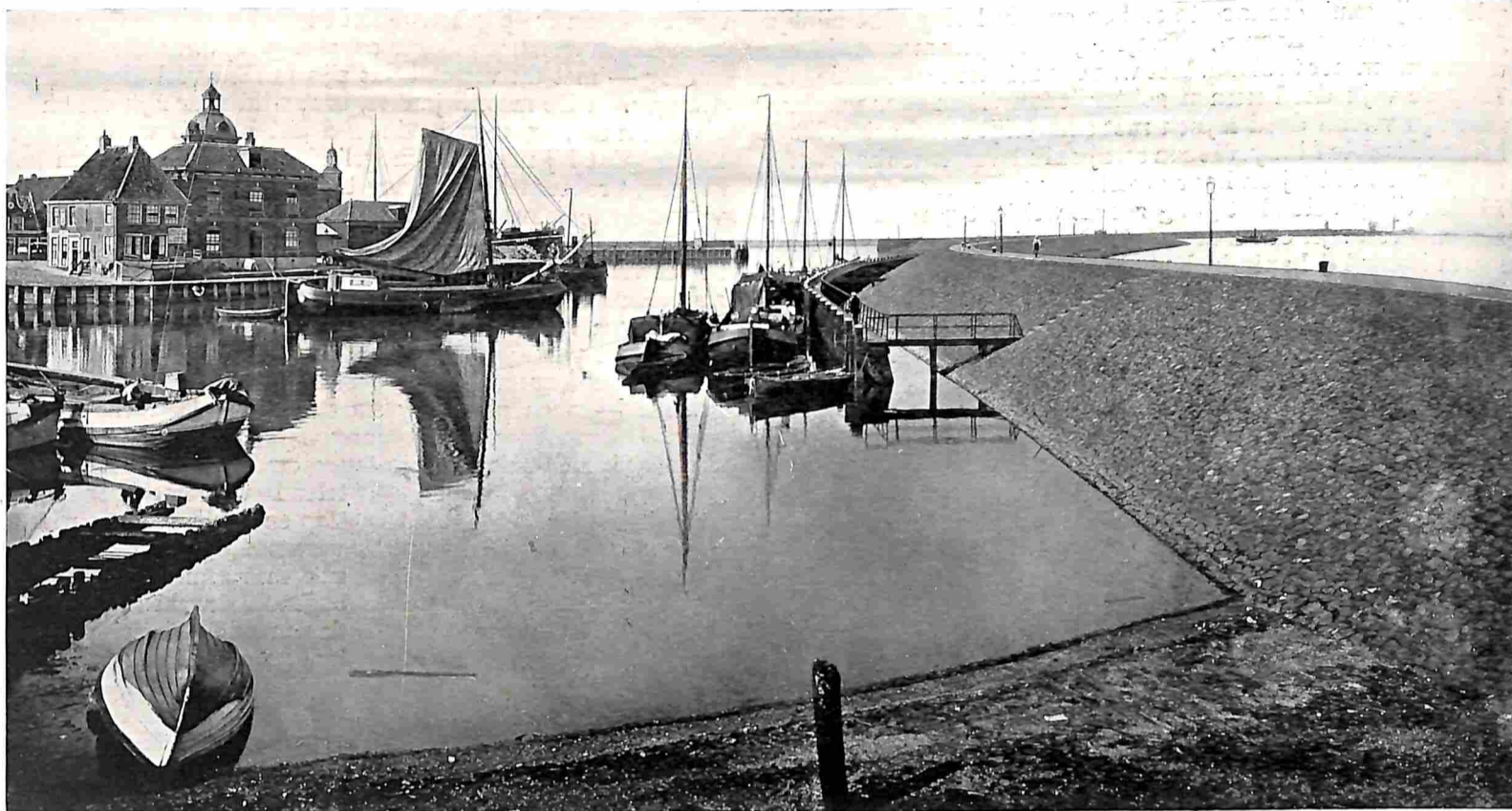

Foto C. Steenbergh.

HAVENGEZICHT TE HARLINGEN.

tijd met menigen steek in 't hart beseffend, dat een stad als Gloucester geen plaats was om een zeehond te houden, verkocht hij het Jong tegen een prijs die hem eenigermate troostte, aan den agent van een Engelschen dierendresseur. Met het vooruitzicht binnenkort aller oogen op zich te zullen vestigen in Shepherd's Bush of Eart's Court, werd het Jong op een vrachtboot naar Liverpool ingescheept. Dank zij zijn groote vriendelijkheid, en doordat hij troost zocht voor het verlies van Toby en kapitein Ephraim, werd het Jong spoedig een bevoorrechte en zeer geziene passagier. ☼ Alles ging goed tot het schip op de hoogte van Kaap Race, Newfoundland kwam. Toen haastte zich dat verraderlijk en onmeedoogend voorgebergte om zijn reputatie te handhaven; en in een zuidwester storm werd het schip op de rotsen gedreven. Terwijl het bezig was aan stukken te stooten, redde de bemanning zich in de booten, en straks begonnen er in het Jong half-vergeten herinneringen wakker te worden temidden van het beuken der reusachtige golven van den Atlantischen Oceaan. Hij voelde zich wonderbaarlijk thuis doch erg eenzaam. Zijn kop zoo hoog mogelijk boven het water uitstekend, staarde hij om zich heen in alle richtingen, in de vage hoop kapitein Ephraim of Toby te zullen zien — of al was 't ook maar de ongezellige gele kat. Doch ze waren nergens te bekennen. Enfin, gezelschap moest hij hebben. Behalve aan visch, waaraan in die vischrijke wateren geen gebrek was, had hij dringend behoefte aan gezelschap. Ongeduldig zwom hij in de richting der kust, die hij wel niet kon zien maar die hij toch duidelijk aanvoelde in de verte. ☼ Het eerste land, dat hij ontmoette, was een hooge rots die een eiland bleek te zijn. Terwijl hij aan den windstillen kant ervan er omheen zwom, ontmoette hij een troepje zeehonden van zijn eigen soort, en haastte zich vol vertrouwen zich met hen te verbroederen. De vreemdelingen, meest wijfjes en jonge mannetjes, beantwoordden zijn avances met goedhartige onverschilligheid. Een van den troep echter, een groote mannetjes-zeehond die zich beschouwde als leider, moest niets van hem hebben, doch gromde en liet de tanden zien op een buitengewoon onhartelijke manier. Het Jong ging hem beleefd uit den weg, en kroop op de rotsen, 'n twintig voet ver weg, bij twee vriendschappelijk-gezinde wijfjes. Hij wenschte enkel maar kennis te maken. Doch het oude mannetje, na verscheidene minuten gemokt te hebben, werkte zich op tot woede en kwam over de rotsen heen aanfloppen om den bezoeker mores te leeren. Hij duwde de twee vriendelijke wijfjes ruw het water in en viel toen met een woedenden uitval op het Jong aan. Doch deze laatste stap was niet verstandig van het oude mannetje. Tot nu toe had het Jong zich tegenover een dergelijke ontvangst een beetje schroomvallig

gevoeld, doch nu flikkerde er plotselinge woede in zijn oogen op. Jong als hij was, was hij toch even groot als zijn tegenstander en hier, op 't droge, een dozijn malen vlugger, want hier had hij 't voordeel van de dressuur van kapitein Ephraim. ☼ Toen het oude mannetje op hem aanviel, was hij eenvoudig niet ter plaatse. Hij was op zij geschoten, draaide zich bliksemsnel om en greep de vin van zijn tegenstander beet in het dikste gedeelte. Natuurlijk kreeg hij in deze positie ook zijn deel, doch hij hield vast als een bulldog, en rukte en rukte meedoogenloos, tot de ander plotseling begon te gillen, zijn snuit omhoog stak en probeerde weg te komen. Het Jong, voldaan over dit teeken van onderwerping, liet hem dadelijk los en de ander vluchtte overhaast het water in. ☼ Als onmiddellijk gevolg van deze overwinning was het Jong nu onbetwist leider van het troepje, nadat zijn tegenstander, na eerst nog, zij 't dan ook tevergeefs, getracht te hebben een zekeren aanhang mee te krijgen, zich in zijn lot geschikt en een ondergeschikte plaats had ingenomen. Dit beviel het Jong, dat zelf gelukkig was en dit ook iedereen om zich heen graag zag, opperbest. ☼ Naarmate de lente vorderde, toog het troepje noordwaarts, langs de kust van Newfoundland, nu eens snel reizend, dan weer dagenlang talmend in de onbewoonde baaitjes en mondingen der krekken. Het Jong verkeerde in een zekere geestesvervoering over zijn terugkeer tot de waterwereld en gaf zich over aan allerlei buitelingen die men misschien frivoool zou kunnen noemen bij het hoofd van zulk een belangrijke familie. Doch nu en dan overviel hem een aanval van heimwee naar Toby en den kapitein, en een groote kom met warme melk. En in een dezer buien bevond hij zich plotseling tegenover menschen. ☼ De kudde talmde op de hoogte van een landtong die den ingang vormde van een ondiepe baai, toen plotseling om de vooruitspringende rotsen een roei-boot kwam glijden met twee visschers erin die lijnen kwamen zetten. Zij hadden gelukkig geen geweren bij zich. Zij zagen de zeehonden duiken en verdwijnen zoodra zij hen in 't oog kregen. Dit was niet meer dan natuurlijk. Doch tot hun verbazing verdween één zeehond — in hun verbaasde oogen de grootste van den geheelen Noord-Atlantischen Oceaan — niet met de overigen. Inplaats hiervan zwom hij, na hen op een vijftig voet afstand onbevreesd te hebben gadeslagen, kalm en recht op hen aan. Nu is er, behalve dan voor een visch, niets angstwekkends in het uiterlijk van zelfs den grootsten zeehond; doch voor deze visschers die de schuwheid van zeehonden kenden, was het in de hoogste mate angstwekkend dat een dezer dieren zich op deze wijze gedroeg. Zij lieten de riemen rusten en staarden hem met bijgeloovige blikken aan.

(Wordt vervolgd).